

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 2, Article Number: 1C0522

NWSA-EDUCATION SCIENCES

Received: January 2012

Accepted: April 2012

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Gülten Ökten

Barış Horzum

Sakarya University

gultenkartal@gmail.com

horzum@gmail.com

Sakarya-Turkey

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersinin öğretimine yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Bu nedenle araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim modeline uygun olarak yürütülmüştür. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemde her sınıf düzeyinden beşer öğretmen olmak üzere yansız olarak, Amasya il merkezinde görev yapan 25 sınıf öğretmeni çalışma grubuna alınmıştır. Öğretmenlere bilişim teknolojileri dersi öğretimine yönelik toplam 3 soru sorulmuştur. Görüşmeler kayıt altına alınmıştır ve araştırmacılar tarafından tek tek yazılarak betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri, kendilerinin yeterli olmadığı bir konuda öğrencileri yetiştiremeyeceklerini, bilişim teknolojileri dersinin tekrar getirilmesini hatta zorunlu ders olması gerektiğini ifade etmiş ve dersin bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri Dersi, Sınıf Öğretmeni, Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Teknolojik Yeterlik, Nitel Araştırma

**A QUALITATIVE RESEARCH ON THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' VIEWS ON THE
TEACHING OF INFORMATION TECHNOLOGY COURSE**

ABSTRACT

The main purpose of this study was to explore the views of the primary school teachers about the teaching of the information technology courses. The research was carried out with factualism that is one of the phenomenology patterns. The purposive sampling method was chosen for the selection of the working group. In this method, 25 primary school teachers working in the central province of Amasya, were chosen for working group randomly by five teachers of each class level. The teachers were asked 3 questions in total about the teaching of the information technology course. Interviews were recorded and having been written one by one by the researcher were analyzed descriptively. At the end of the study it was observed that the primary school teachers expressed that can not educate the students in the subject that they are not qualified and information technology courses should be brought back, even they should be compulsory and these courses should be given by computer technology teachers.

Keywords: Information Technology Course, Primary School Teacher, Computer Technology Teacher, Technological Competence, Qualitative Research

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda toplumların değişim ve gelişiminin, bilgi ve teknolojiyi yakından takip etmeleri ve etkili kullanmaları ile gerçekleştiği düşünülmektedir. Bu bakımdan bireylerin bilgi ve iletişim teknolojileri alanına hakim ve gereksinimlerini karşılamada bunu ihtiyaçlarına uygun olarak yönlendirebilecek yeterlilikte olmaları beklenmektedir.

Bilgi çağının içerisinde diğer ülkelerin ve çağın gerisinde kalmak istemeyen tüm ülkeler bilişim teknolojilerinden her alanda yararlanabilen bir topluma sahip olmalıdır. Bu toplumun bireyleri, teknolojik gelişmeler doğrultusunda ortaya çıkan "dili etkili, doğru ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, karar verme, ortama hakim olma, grupta çalışabilme, iletişim kurabilme, çok yönlü yeterli olma ve *bilişim teknolojileri yeterlikleri*" gibi yeni yeterliklere sahip olmalıdır [9]. Bu yeterliliklere sahip olan bilgi toplumunu oluşturabilmenin, sistemli bir şekilde ancak eğitimle sağlanabileceği ortadadır. Bu amaçla ülkemizdeki tüm ilköğretim derslerinin programlarında bu beceriler temel beceriler olarak ele alınmıştır. Bunun yanında bu becerilerden bilişim teknolojileri yeterlikleri ise ağırlıklı olarak 1-8. sınıflarda bilişim teknolojileri dersi ile gerçekleştirilmektedir.

Bilişim teknolojileri yeterlikleri ile ilgili uygulamalardan ilki olan "Eğitimde Çağı Yakalamak 2000" projesi 1990'lı yılların sonuna doğru hazırlanmıştır. Projenin temel amacı ilköğretim okullarına bilgisayar laboratuvarlarının kurulması ve bilgisayarların yaygınlığının artırılmasıdır. Bilişim teknolojileri yeterlikleri kazandırmaya yönelik ders, 1998-1999 öğretim yılında seçmeli bilgisayar dersi programının Talim Terbiye Kurulu başkanlığının 26.08.1998 tarih ve 180 sayılı kararıyla kabul edilmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu karar 2492 sayılı Tebliğler dergisinde yayımlanarak uygulamaya geçirilmiştir [5].

Ülkemizde bilişim teknolojileri yeterliklerini kazandırmayı temel alan ders, 2007 yılına kadar bilgisayar dersi olarak adlandırılmaktaydı. Bu ders 2007 yılında itibaren bilişim teknolojileri dersi olarak adlandırıldı ve bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından ilköğretim düzeyinde öğrencilere aktarıldı. Bilişim teknolojileri dersi, 2006 yılında uygulamaya konulan yeni öğretim programına göre ilköğretim birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar haftada bir ders saati olacak şekilde seçmeli ders olarak belirlendi. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla 2007-2008 öğretim yılından itibaren 4. ve 5. sınıflarda haftalık ders saati sayısı 2'ye çıkarılmış [10], son olarak da 20.07.2010 tarihli kurul kararı ile bilişim teknolojileri dersi ilköğretim birinci kademedен tamamen kaldırılmış, haftada bir saatlik seçmeli bir ders olarak yalnızca ilköğretim ikinci kademeде verilmeye başlanmıştır [11].

2010 yılında alınan bu karar ilköğretim birinci kademeде bilişim teknolojileri yeterliliklerinin kazandırılmasına yönelik özel bir ders olan bilişim teknolojileri dersini kaldırmış ve bu yeterliklerin diğer derslerin (matematik, fen, Türkçe vb.) içinde kazandırılmasını gerekli hale getirmiştir. Günümüzde oldukça önem taşıyan bilişim teknolojileri öğretiminin, öğrencilerin yetiştirilmesindeki en önemli dönem olan 7-12 yaş aralığında kaldırılmasının ileride bilgi toplumunun bireylerini oluşturacak öğrenciler üzerinde olumsuz etkisi olabilecektir. Bu yönüyle en büyük görev sınıf öğretmenlerine düşmektedir. Çünkü ilköğretim birinci kademeде sınıf öğretmenleri hem diğer dersleri

yürütecek hem de bu derslerin içerisinde vakit buldukça bilişim teknolojileri yeterliği kazandıracaktır.

Öğrenme-öğretme sürecinin en önemli sorularından biri konuların nasıl öğretileceğidir. Bunun yanında öğretim sürecinde hangi yaşantıların kullanılacağı, bu yaşantıların nasıl düzenleneceği oldukça önemlidir [1]. Özellikle Fatih projesi ile birlikte her öğrencinin bir tablet bilgisayarının, her sınıfın akıllı tahta, projeksiyon cihazı ve dizüstü bilgisayarının olmasının planlandığı bir dönemde ilköğretim birinci kademedeki bilişim teknolojileri yeterliklerini kazandıracak olan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersinin öğretimi konusundaki görüşlerinin, bilgi ve becerilerinin araştırılması önem kazanmaktadır.

Sınıf öğretmenleri ve öğretmen adayları ile ilgili araştırmalar incelendiğinde genellikle sınıf öğretmeni ve adaylarının bilişim teknolojilerine yönelik tutumlarının yüksek olmasına rağmen bilişim teknolojileri yeterlikleri ve uygulama düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bunlardan Akpınar, Turan ve Tektaş'ın [2] araştırmalarında sınıf öğretmeni adayları sınıf öğretmenlerini alan açısından yeterli bulurken, bilişim teknolojileri ve materyallerini geliştirme açısından ise orta düzeyde yeterli bulmuştur. Yılmaz'ın [14] araştırmasında sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinden yeterince yararlanmadıkları ve eksiklerinin bulunduğu ortaya koyulmuştur. Cüre ve Özdener'in [3] araştırmasında öğretmenlerin bilişim teknolojilerine yönelik tutumlarının olumlu olmasına rağmen uygulamaya yönelik büyük eksiklerinin olduğu; Usta ve Korkmaz'ın [12] araştırmasında öğretmen adaylarının bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik olumlu algılarının olduğu bulunmuştur. Kahyaoğlu'nun [7] araştırmasında sınıf öğretmenlerinin yeni teknolojileri kullanma oranlarının düşük olduğu; İpek ve Acuner'in [6] araştırmasında ise sınıf öğretmenlerinin bilgisayar öz-yeterliliğinin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Bu bulgular sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri yeterliklerini kazandırmada sorunla karşılaşabilecekleri düşüncesini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada belirtilen durumlara bağlı olarak sınıf öğretmenlerinin, günümüzün en önemli ihtiyaçlarından biri olan bilişim teknolojileri dersinin ilköğretim birinci kademedeki kaldırılması konusundaki görüşleri, bilişim teknolojileri yeterliliklerini öğrencilere nasıl kazandırmayı düşündükleri ve bu konuda kendilerini yeterli hissedip hissetmediklerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi öğretimine yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim modeline uygun olarak yürütülmüştür.

Yapılan bu çalışmadan elde edilecek sonuçlar, özellikle ilköğretim müfredatında bilişim teknolojileri dersi ve buna bağlı olarak bu dersin öğretimiyle ilgili yapılan sürekli değişiklikler ve bu duruma bağlı olarak yaşanan problemlerin çözümü konusunda önem teşkil etmektedir. Buna ek olarak, yakın bir zamanda uygulanması düşünülen FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesinin özellikle ilköğretim okulları ayağında yapılması planlanan, ilköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretimine yönelik uygulamalara gerek sınıf ve bilişim teknolojileri öğretmenleri açısından gerekse öğrenciler açısından ışık tutabileceği, Fatih projesi uygulaması sırasında yaşanabilecek olası sorunların neler

olabileceği ve alınabilecek önlemlerin neler olduğu konusunda da önem teşkil etmektedir.

3. OLGUBİLİM MODELİ (PHENOMEOLOGY)

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim modeli kullanılmıştır. Farklı bireylerin görüşlerini ve deneyimlerini açıklamak amacıyla tercih edilen olgu bilim modeli, farkında olunan fakat derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır [13]. Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi öğretimine yönelik görüş ve deneyimlerinden yararlanılmak istenildiği için böyle bir model kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu (The Working Group)

Elde edilmesi düşünülen verinin derinliği ve genişliği çalışma grubunun büyüklüğü ile ters orantılıdır. Nitel araştırmalarda kaynakların sınırlılığı, bilgi toplama ve analiz yöntemlerinin özelliği nedeniyle çok sayıda bireyle çalışmak sağlıklı değildir [13]. Bu nedenle kolay ulaşılabirlik göz önüne alınarak çalışma grubu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı Amasya il merkezinde bulunan seçkisiz olarak belirlenen 4 ilköğretim okulunda görev yapan 25 ilköğretim sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemde her sınıf düzeyinden beşer öğretmen olmak üzere yansız olarak 25 öğretmen çalışma grubuna alınmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerden 17'si kadın ve 8'i erkektir.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri (Data Collection Instruments and Techniques)

Sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersine yönelik görüşlerini tespit etmek için, nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmede öğretmenlere bilişim teknolojileri dersinin öğretimine yönelik toplam 3 soru sorulmuştur. Bu sorular "İlköğretim birinci kademe bilişim teknolojileri dersinin kaldırılması konusunda ne düşünüyorsunuz? Neden?" "Şu anda bilişim teknolojileri yeterlilikleri (bilişim teknolojileri dersinde öğretilen Windows, Office programları, etkili internet kullanımı, vb. konular) nasıl öğretilmeli? Neden?" "Bu yeterliliklerin kazandırılması konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?" sorularıdır. Bu sorular öğretmenlerle yapılan görüşmelerde sorulmuş ve görüşmeler kaydedilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi (Analysis of Data)

Nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak yapılan görüşmelerin ses kayıtları dikkatle dinlenerek öğretmen ifadeleri yazıya geçilmiştir. Bu verilerin analizinde ise betimsel analiz yapılmıştır. Sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulmuş ve öğretmen ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilerek bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır [13]. Çalışmada öğretmen ifadelerine yer verilirken, her bir öğretmen için araştırmaya katılma sırasına göre 1E, 2K.. 13E şeklinde kodlar kullanılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "İlköğretim 1. kademedeki bilişim teknolojileri dersinin kaldırılması konusunda ne düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. 25 öğretmenden 3'ü kaldırılmasının iyi olduğunu ifade ederken, 22'si bu dersin kaldırılmasının iyi olmadığını ve bunu doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere sorunun devamında neden sorusu sorulduğunda verdikleri cevaplara bakıldığında evet cevabı veren öğretmenler arasında 22E ve 25K öğretmene gerek olmadığını, öğrencilerinin kendi kendilerine yeterince öğrenebildiğini ifade etmiştir. Bunun yanında 15E ise donanım ve bilgisayar öğretmeni eksikliğini vurguladığı konuşmasında "*Bilişim teknolojileri öğretmeni yerine formatör belgesi olarak formatör öğretmen olan kişilerin derse girmeleri öğrencilere faydalı olmadı. Birde okullarda bilgisayar donanımı ve altyapısı eksik olduğu için bu dersin kaldırılmasının iyi olduğunu*" ifade etmiştir.

Hayır cevabı veren 22 öğretmene bunun nedeni sorulduğunda bu öğretmenler temelde iki önemli noktayı vurgulamışlardır. Bunlardan ilki olan 10 öğretmenin (1K, 5K, 6K, 10K, 11K, 12K, 17E, 18K, 19K, 21E) vurguladığı, tüm öğrencilerin evinde bilgisayarın olmadığı ve bu çocukların teknoloji ile internet kafelerde tanışacağı ifadesidir. İster evinde isterse internet kafede olsun, öğrencilerin bilişim teknolojilerini en iyi ve doğru şekilde okullarda öğrenebileceği ifade edilmiştir. Bu öğretmenlerden 6K "*Çalıştığım okulun çevresi, mahallesi açısından iyi olmadı. Varoşlarda bir okulda çalışıyorum ve sınıfta bir kişinin evinde bilgisayar, internet var. Ben bir bilgisayar öğretmeni kadar verimli olamam, bir bilişim teknolojileri dersini branş öğretmeni kadar güzel anlatamam, gösteremem. Bütün öğrencilerde de bilgisayar ellerinin altında değil. Teknolojiyi yakından tanımları, takip etmeleri açısından bu ders devam edebilir ve evlerinde bilgisayar olmayan çocuklar bu ders sayesinde teknolojiyi yakından tanıyabilirler. Bu derste ödevleriyle ilgili araştırma yapabilirler ve şu anda da çocukların en çok sevdikleri ders bilişim teknolojileri dersi. Neden? Çünkü evde yok. Evde olan çocuklar bile, benim kendi çocuğumun bile okulda en çok sevdiği ders, bu ders.*" ifadesini kullanmıştır.

İkinci olarak, 12 öğretmenin (2K, 3E, 4K, 7K, 8K, 9K, 13K, 14K, 16K, 20K, 23E, 24E) vurguladığı; çağın gerektirdiği bir ders olduğu, zorunlu hale getirilmesi gerektiği, sınıf öğretmenlerinin müfredatının çok yoğun olduğu, sınıf öğretmenlerinin teknoloji yeterliklerinin az olduğu ve bilişim teknolojilerinin uzmanları tarafından öğretilmesi gerektiği şeklindedir. Bu öğretmenlerden 14E "*Bilişim teknolojileri şu an çağımızda gerekli olan bir ders hatta derse 1-2 saatlik değil, daha fazla, uzun süreli zaman ayrılmalı ve ders bu işin ehli kişilerce verilmeli, yani sadece seçme formatörler adı altında değil, bilgisayarı gerçekten bilen kişilerce verilmeli. Benim görüşüm bu. Sadece oturma adına derse giren kişiler var. Bunların eksiklikleri var bir defa.*" ifadesini kullanmıştır. 23E ise "*İlköğretim 1. kademedeki bilişim teknolojileri dersinin kaldırılması bence olumsuz oldu. Çünkü çağımız teknoloji çağı diyoruz, defterleri kitapları kaldırıp, e-kitaplar, bilgisayarlar, tabletler vereceğimizi söylüyoruz, bir yandan da bunun altyapısı olan bilişim teknolojileri dersini müfredattan kaldırıyoruz. Bu anlamsız ve gereksiz bir karar olmuş bence. İhtiyaca cevap veriyor mu vermiyor mu sorusunun cevabı ayrıdır. Burada ne yapılmalıydı? Bilişim teknolojileri dersinin müfredatı, içeriği, işleniş şekli günün ihtiyaçlarına göre şekillendirilebilirdi ki yapılması gereken de budur. Çocuk internette sörf yapıyor, biz bilişim*"

teknolojileri dersinde bilgisayar şöyle açılır, böyle kapatılır diye öğretmeye çalışıyoruz, çocuk zaten biliyor onu. Benim düşünceme göre, BT dersi okul öncesi eğitimden başlanır, temel bilgiler 1 ve 2. sınıfta geliştirilerek verilir; 4-5'e geldiği zaman çocuk bir performans görevini veya proje ödevini bilgisayarda sunu olarak hazırlayabilir, bunu arkadaşlarına projeksiyonda, akıllı tahtada gösterebilir, hatta kişisel internet sitesinden yayınlayabilir. Güncel ihtiyaçlara göre tamamlayan, geliştiren bir müfredat taslağı hazırlanıp işleme konulabilir ki, olması gereken de budur." ifadesini kullanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlere ikinci olarak "Şu anda bilişim teknolojileri yeterlilikleri (bilişim teknolojileri dersinde öğretilen Windows, Office programları, etkili internet kullanımı, vb. konular) nasıl öğretilmeli? Neden?" sorusu sorulmuştur. 25 öğretmenden 11'i dersin uzman bilişim teknolojileri öğretmeni tarafından öğretilmesi gerektiğini, 9 öğretmen formatör öğretmenlerin dersi öğretebileceğini ve 5 öğretmen ise çocukların kendi kendine öğrenebileceğini ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden 11K "Branş öğretmenleri derse girmelidir. Bilgisayar öğretmenliği mezunu arkadaşların özellikle derse girmeleri gerekir, sonradan kursa gidip formatörlük belgesi almış arkadaşlar da becerebilir, eminim beceriyorlardır, ama ben yeterli olduklarını kesinlikle düşünmüyorum. Herkes kendi uzmanlık alanını kendi yürütmelidir. Belki böyle olursa bizler de o arkadaşlardan yararlanarak çok daha farklı şeyler öğrenip, öğretebiliriz öğrencilerimize. Bunun da olması için mutlaka bilgisayar öğretmenlerinin kendileri görevlendirilmeli, bilgisayar dersleri tekrar konulmalı, çocukların eğitimi o arkadaşlar tarafından sağlanmalıdır." ifadesini kullanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlere son olarak "Sınıf öğretmeni olarak bilişim teknolojileri dersi yeterliliklerinin kazandırılması konusunda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?" sorusu sorulmuştur. Öğretmenden 2'si (14E, 23E) dersin içerdiği yeterliklere sahip olduğunu ifade ederken geriye kalan 23 öğretmen ise yeterli olmadığını ifade etmiştir.

Öğretmenlere sorunun devamında neden sorusu sorulduğunda verdikleri cevaplara bakıldığında temelde iki önemli noktanın vurgulandığı görülmektedir. Bunlardan ilki, 2 öğretmenin (7K, 18K) vurguladığı, teknolojinin hızla gelişmesi ve değişmesinden dolayı bu yeterlikleri takip etmeye yetişemedikleri ifadeleridir. Bunun yanında 21 öğretmen ise (1K, 2K, 3E, 4K, 5K, 6K, 8K, 9K, 10K, 11K, 12K, 13K, 15E, 16K, 17E, 19K, 20K, 21E, 22E, 24E, 25K) bilgisayar kursu almalarına rağmen kendilerini yeterli hissetmediklerini ya da basit düzeyde bilgisayar yeterliliklerini kazandırabileceklerini ancak uzmanı gibi öğretemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden 11K "Ara ara biz öğretmenleri bilgisayar kurslarına aldılar, düzenlenen bilgisayar kurslarının çoğunluğuna katılmış olmamla birlikte maalesef kendim çok iyi bir bilgisayar kullanıcısı değilim. İyi bir bilgisayar kullanıcısı olmadığım için de çocuklara çok faydalı olabileceğimi tahmin etmiyorum. Sadece belli kavramları verebilirim. O da bilgisayarın görünüşüyle ilgili olan klavyedir, şuna fare denir, ya da şuna ekran denir gibi belli görünüşle ilgili kavramları verebilirim. Diğer programların kullanımıyla ilgili olarak kabaca, benim çok sık kullandığım şeyleri öğretebilirim. Bunun da yeterli olacağını düşünmüyorum. Çünkü bilgisayar başlı başına farklı bir ders. Bizim öğrettiğimiz derslerden çok farklı bir ders. Bunu ancak kendi branşındaki arkadaşların iyi öğretebileceğini tahmin ediyorum." ifadesini kullanmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Araştırmada ilköğretim birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi ve öğretimine yönelik görüşlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilköğretim birinci kademedeki 5 farklı sınıfta görev yapan 25 sınıf öğretmeni ile bilişim teknolojileri dersi ve bu derste kazandırılan yeterliklere sahip olup olmadıklarını içeren görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler kaydedilmiş ve araştırmacılar tarafından transkripti yapılmıştır. Kayıtlar araştırmacılar tarafından tek tek yazılarak betimsel olarak analiz edilmiştir.

Az sayıda öğretmen, öğrencilerinin kendi kendilerine yeterince öğrenebildiğini, uzman öğretmen ya da donanım eksikliğinin bulunması sebebiyle, derslerin kaldırılmasının iyi olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin çoğunluğu ise öğrencilerin, bilişim teknolojilerini en iyi ve doğru şekilde okullarda öğrenebileceğini, çağın gerektirdiği bir ders olduğu, sınıf öğretmenlerinin müfredatının çok yoğun ve sınıf öğretmenlerinin teknoloji yeterliklerinin az olduğu için, dersin tekrar zorunlu hale getirilmesi ve dersin uzmanı olan bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Deryakulu [4], öğrencilerin gelecekte seçecekleri mesleklerde ilk ve ortaöğretim eğitimleri süresince alacakları bilişim teknolojileri derslerinin ve bilişim teknolojileri öğretmenlerinin oldukça etkili olduğunu ifade etmektedir. Bu durumda geleceğin mesleği olarak görülen bilişim teknolojileri temelli birçok meslek, daha baştan öğrencilerin seçmelerini önleyecek olumsuz unsurlarla karşı karşıya kalacak gibi görünmektedir. Yine sınıf öğretmenleri bu durumu, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendi derslerini yürütmesi gerektiği düşüncesini vurguladıkları ikinci soruda ifade etmektedirler.

Son soruda ise sınıf öğretmenleri teknolojinin hızla gelişmesi ve değişmesinden dolayı bu yeterlikleri takip edemediklerini, bilgisayar kursu almasına rağmen kendilerini yeterli hissetmediklerini ya da basit düzeyde bilgisayar yeterliliklerini kazandırabileceklerini ancak uzmanı gibi öğretemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgu Akpınar, Turan ve Tektaş [2], Yılmaz [14], Cüre ve Özden [3], Usta ve Korkmaz' [12] ve İpek ve Acuner [6] yılında gerçekleştirdikleri ve sınıf öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine yönelik olumlu tutuma sahip olmalarına rağmen kendilerini yeterli hissetmediklerini vurgulayan araştırmalarla benzer niteliktedir. Bu bulgu hem sınıf hem de bilişim teknolojileri öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyini artıracak ve öğretim sürecini olumsuz etkileyecek bir durum olarak da karşımıza çıkmaktadır. Kılıç-Çakmak'ın [8] ifade ettiği gibi tükenmişliğe sebep olan başlıca etmenler arasında rol çatışması ve belirsizliği, fazla iş yükü, yapılan işin niteliğine uygunluk ya da uygunsuzluk nedenler arasındadır. Bu yönüyle sınıf ve bilişim teknolojileri öğretmenleri arasında bir rol çatışması, özellikle bilişim teknolojileri öğretmenlerinde rol belirsizliğinin ortaya çıkması, mutlak bir durumdur. Bunun yanında özellikle sınıf öğretmenlerinin iş yükünün artması ve yapılan işin niteliğine hakim olamamadan kaynaklanan tükenmişlik oluşması, olası bir durum olarak görünmektedir.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri, kendilerinin yeterli olmadığı bir konuda öğrencileri yetiştiremeyeceklerini, bilişim teknolojileri dersinin tekrar getirilmesini hatta zorunlu ders olması gerektiğini ifade etmiş ve bu dersin bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu durumdan yola çıkarak öğretmelerin ifadelerinde de yer alan bilişim

teknolojileri derslerinin tekrar ilköğretim birinci kademeye getirilmesi hatta bu derslerin zorunlu hale getirilmesi önerilmektedir. Bunun yanında bilişim teknolojileri derslerinin alan konusunda bilgi sahibi olan bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından verilmesi önemli görülmektedir. Özellikle fatih projesi ile ortaya çıkacak olan, teknolojinin yoğun olarak kullanılacağı ortamlarda görev alacak branş ve sınıf öğretmenlerinin yüklerini azaltabilecek yardımcı personellerin, okullarda istihdam edilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, 22-24 Eylül 2011 tarihleri arasında Elazığ'da düzenlenen "(ICITS-2011) 5. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu"nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Açıkgöz, K.Ü., (2003). Etkili öğrenme ve öğretme. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
2. Akpınar, B., Turan, M. ve Tekataş, H., (2004). Öğretmen adaylarının gözüyle sınıf öğretmenlerinin yeterlilikleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
3. Cüre, F. ve Özden, N., (2008). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (bit) uygulama başarıları ve bit'e yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Volume:2008, Number:34, pp:41-53.
4. Deryakulu, D., (2008). Bilişim teknolojileri öğretimi ve meslek seçimi. Ed: Deryakulu, D. Bilişim teknolojileri öğretiminde sosyo-psikolojik değişkenler. pp:125-150. Ankara: Maya Akademi.
5. Eyidoğan, B., (2009). Bilişim Teknolojileri Dersinin İlköğretimde Seçmeli Ders Olmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
6. İpek, C. ve Acuner, H.Y., (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayar öz-yeterlik inançları ve eğitim teknolojilerine yönelik tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Volume:12, Number:2, pp:23-40.
7. Kahyaoğlu, M., (2011). İlköğretim öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersinde yeni teknolojileri kullanmaya yönelik görüşleri. Eğitim Bilimleri Araştırması Dergisi, Volume:1, Number:1, pp:79-96.
8. Kılıç Çakmak, E., (2008). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinde tükenmişlik. Ed: Deryakulu, D. Bilişim teknolojileri öğretiminde sosyo-psikolojik değişkenler. pp:227-241. Ankara: Maya Akademi.
9. MEB, (2007). İlköğretim bilgisayar dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı. <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/> adresinden (21.08.2011) erişilmiştir.
10. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, (2007). Yeni Uygulamaya konulan ilköğretim kurumları derslerine ait öğretim programları ve haftalık ders saatleri çizelgesine ilişkin hususlar. http://canakkale.meb.gov.tr/duyurular/E_Okul_Projesi/2007_ogrt_yili_ilkogretim_kurumlari_derslerine_iliskin_hususlar.pdf adresinden (21.08.2011) erişilmiştir.
11. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, (2010). İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi. http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&d_op=getit&lid=802 adresinden (21.08.2011) erişilmiştir.

12. Usta, E. ve Korkmaz, Ö., (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi, Volume:7, Number:1, pp:1335-1349.
13. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri: 6. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
14. Yılmaz, M., (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Volume:27, Number:1, pp:155-167.